

Petsamon pappina myötä- ja vastatuulella

Yrjö ja Sanni Rämö o.s. Vahronen v. 1929, jolloin matka Suojärveltä alkoi. Se kesti viikkokauden, virta vei muuttotavarat ja oli vuoden pimein aika. Vaikeuksia riitti.

Rovasti Yrjö Rämö täytti joulukuun 21. p:nä 80 vuotta Rovaniemellä. Hän on syntynyt Suojärvellä papin poikana ja äiti oli leppäniemeläisen Puavila Naakan tyttäriä. Yrjö kävi vuosina 1914–17 hengellisen opiston Pietarissa ja toimi siellä myös pankkiharjoittelijana. Tapah-tuneessa vallankumouksessa ei näitä koulutuksia liian korkealle huomioitu, joten edessä oli lähtö ja Rajajoen ylitys kahlaamalla ja paluu Suojärvelle, missä pakolaisten ystävä, kauppias Mikko Koivunen tarjosi kodin ja myös työpaikan.

– Päivät sujuivat puotipoikana kaupassa ja illat nuorisoseura- tai sk-toiminnassa. Viikonloppuisin oltiin metsässä tai kalassa. Kunto nousi ja Yrjöstä kehittyi kilpaurheilija erikoisalanaan juoksut ja ammunta. Myös pikaluistelu sujui, vaikkei siinä aikaa mitattu, sillä silloin oli muodissa vetää nahkalenkissä daamia perässä. Yrjön lenkkiin tarttui usein kirjailija Kyllikki Mäntylä ja sen vielä näinä päivinä muut Sortavalan tytöt muistavat.

– Seurasi kuusivuotinen pappiseminaari Sortavalla ja sotaväki upseerikouluineen sekä valmistuminen papiksi. Paikka oli valmiina Petsamossa, missä tarvittiin henkilö, joka ei tuntureille eksyisi ja kestäisi sadan kilometrin taipaleet reppuineen. Voisi nukkua kuusen juurella, käyttää kompassia ja kestäisi kovat pakkaset. Baareja ja ruokakuponeja ei tunnettu, joten toimeen piti tulla omin eväin. Ennätys tällaiselle matkalle oli Sannin paistama ämpärillinen lihapullia.

– Usein puhutaan papin kalastamisesta ja metsästämisestä. Silloin unohdetaan se, että Petsamossa elettiin tuolloin luontaistaloudessa. Jos itse et huolehtinut kalan, riistan, sienien ja marjojen saannista, niin olit ilman. Ei kauppa tuntenut tällaisia artikkeleita. Siellä sai vain kiviä muonaa. Teyhteyksiä Suomeen ei ollut, joten elettiin Norjan huollon varassa.

– Jalkapatikkakauden jälkeen seurasi moottori-pyöräkausi. Mitäs sillä moottoripyörällä teki, kun teitäkään ei ollut? – Kyllä se oli ratkaiseva apu seurakunnassa liikkeessä. Ei ollut teitä, mutta oli kuuluisa Lapin hanki ja porojen polut. Niitä pitkin, kompassiin luottaen, huristettiin yli tunturien. Entäs, jos yllätti suoja-sää? – Lapinmiehen etuihin kuuluvat pienet sarvinystyrät päähän ja hyvä nenä. Piti osata haistella oikeat sääät. Se merkitsi lähtemistä aikaisin aamulla ja saapumista myöhään illalla. Kukapa huolsi ja korjasi moottoripyörän?

– Itse oli se purettava, huollettava ja korjattava. Ei Petsamossa silloin ollut korjaamoja eikä varaosahuolto. Belgiasta saimme n.s. postimyyntiluettelon ja siitä valitsimme osat kuluneiden tilalle. Mutta sehän vei paljon aikaa? – Niin vei, mutta on muistettava, ettei Lapissa ole kiirettä. Suomesta saimme kirjeet 12 päivässä ja Belgiasta se kesti lähes kuukauden.

– Petsamoon mentyä sait julkisuutta karhun kaadosta. Oliko kyseessä tappamisen ilo? – Ei ollenkaan. Kyseessä oli ihmisen hätä. Karhu oli syönyt lampaan toisensa jälkeen erään alkuasukkaan katraasta. Viimein isäntä joutui syöttämään lampaita turpeista tehdyssä suo-jassa. Karhu tuli niin röyhkeäksi, että saapui yöllä pihaan, purki turvesuojaa ja näin himoitsi lampaita. Isäntä tuli pyytämään apua. Karhua oli jo ammuttu, kun se ruanittuna tuli minua vastaan. Kyseessä oli kaksi mahdollisuutta: elää tai kuolla. Minä valitsin toisen, lopetin kituvan eläimen.

– Petsamon seurakunta lienee eräs maailman suurimista. Kuinka helppoa tai vaikeata oli löytää seurakuntalaisia? – Kun olin nuori ja urheiluhenkkinen, niin kyllä minä löysin sellaisia kyliä ja sellaisia hautuumaita, missä ennen minua ei vielä pappi ollut käynyt. Piti oppia tun-

temaan koltan monet kodit. Hehän vaihtavat asuntoa neljä kertaa vuodessa. Siirtyvät porojensa kanssa kevät-, kesä-, syys- tai talvi-asuinsijoilleen. Nämä käynnit olivat liikuttavia tilaisuuksia. Niistä olisi enemmän aihetta kirjoittaa kuin kalastuksesta ja metsästämisestä, mutta niillähän ei suuren yleisön edessä ole samaa uutisarvoa kuin suurella lohella.

— Merkkipäivänä muistettiin lääninrovastia sankoin joukoin. Metropoliitta Leo toi hiippakunnan terveiset ja onnittelet. Hän julkisti Lapin seurakunnan 30-vuotishistorian nimellä: Pyhän Trifonin perintö. Sen lehdillä kerrotaan Yrjön monipuolisesta toiminnasta Lapissa.

Seurakuntalaiset, kirkkokuoro, kaupungin edustajat ja rotariveljet ystävineen saapuivat joukolla onnittelemaan. Myös suvun edustajat Kuopiosta ja Helsingistä olivat läsnä. Virkeä päiväsankari vastaili puheisiin aamuhämärästä yömyöhään, väsymättä ja leikkiä laskien. Ehtymättömät ovat hänen kokemuksensa ja mainio kertomistaitonsa. Ajat ovat olleet ja menneet. Tuskin ne palaavat. Ei ainakaan etelän mies tule koskaan saamaan sitä arvovaltaa, joka koltalla oli. Vaimo laittoi heinät hänen kenkiinsä aamulla ja purki ne illalla. Se oli aikaa, jota voimme hartain mielin muistella ja muistella niin, etteivät feministit kuule. — K.P.

Violaisten kuulumisia

Violainen ylioppilaskorporatio VIRONIA, jolla on ystävyyssopimus karjalaisen osakunnan kanssa, vietti 80-vuotisjuhlaansa marras/joulukuun vaihteessa 3 mantereella, kahdeksassa alaosastossa. — Ruotsin alaosaston juhlaan osallistui karjalaisen osakunnan delegatio — varatuomari Rainer Veisterä vaimoineen, ylioppilaat Asta Hirvonen, Aavo Kinnunen, Riitta Lumme ja Jorma Seppälä. — Vironian perustivat 26. 11. 1900 Riian teknillisessä korkeakoulussa opiskelevat virolaiset ylioppilaat. Jäsenistö osallistui Viron vapaussotaan v. 1918 in corpore. Koko itsenäisyyden ajan korporatio toimi Tartossa. Toisen miehityksen jälkeen poistui kotimaasta 172 jäsentä kuuteentoista eri maahan. — Istumassa vasemmalla Vironian nykyinen senior Helmut Kolk ja oikealla varatuomari R. Veisterä.

TALLINNAAN keskusta, museoalueelle, joka on suljettu liikenteeltä, on ilmestynyt uusi kulkuneuvo: hevoskyyti. Vossikan ajajat ovat ammattioppaita, jotka ajuttavat turisteja kaupungin keski-ajalta säilyneessä keskustassa ja neuvovat heitä pistäytymään vanhojen aseiden ja käsitöiden museossa sekä tutustumaan viihtyisiin paikallisiin ravintoloihin ja niiden kansallisiin ruokiin. — (APN)

Tartto — urheilukaupunki

Tartto ei ole vain yliopistokaupunki, vaan myös urheilukaupunki. Siellä ovat syntyneet ja aloittaneet tiensä huippu-urheiluun vuoden 1980 olympialaisten kolmilöikän voittaja Jaak Uudmäe, vuoden 1976 kisojen pyöräilymestari Aavo Pikkuus, vuoden 1952 kisojen hopea-